

Маладзёжныя субкультуры: асаблівасці, прафілактыка рызык, развіццё патэнцыялу

Разнастайнасць маладзёжных груп характарызуе пошук ідэнтычнасці моладзі ў сучасным свеце.

Вызначэнне дамінуючых архетыпаў сярод вучняў 10–17 гадоў у рамках папулярных субкультурных напрамкаў дазваляе не толькі разумець глыбінныя матывы і патрэбы падлеткаў, але і праектаваць эфектыўныя каналы камунікацыі педагогаў, бацькоў (законных прадстаўнікоў) з непаўналетнімі, а таксама вызначаць формы ўзаемадзеяння. **Ключавым прынцыпам з’яўляецца пераход ад палітыкі ігнаравання або падаўлення нефармальных маладзёжных плыняў да стратэгіі разумнага ўключэння і кааптацыі.**

Для самарэалізацыі і сацыяльнай актыўнасці дзяцей і моладзі неабходна прапаноўваць канструктыўныя альтэрнатывы, якія выкарыстоўваюць мову, фарматы і каштоўнасці, блізкія іх субкультурнаму асяроддзю, з улікам узроставых і псіхалагічных асаблівасцей, рызык маладзёжных груп.

Маладзёжныя групы (архетыпы)	Асаблівасці групы (ідэнтыфікацыйныя прыкметы)	Рызыкі	Актыўныя формы работы (сацыялізацыя)
Анімэ	Глыбіня эмацыянальных перажыванняў; багатае ўяўленне; патрэба ў эстэтычным самавыяўленні, асаблівы стыль у вопратцы і асаблівы макіяж — перайманне японскай культуры “Анімэ”	Сыход у віртуальную рэальнасць; эмацыянальная нестабільнасць; неразуменне з боку дарослых; магчымая сацыяльная ізаляцыя	Арт-тэрапія «Вобразы Беларусі», далучэнне да наведвання музеяў, арт-аб’ектаў, выставачных экспазіцый сучаснага мастацтва, драматызацыя гістарычных сюжэтаў. Віртуальныя галерэі, эмацыянальныя дзённікі патрыятычнай тэматыкі. Творчыя лабараторыі з эмацыянальнымі лідарамі. Эмацыянальныя чэленджы «Мая Беларусь» у сацсетках
Інтэлектуалы	Сістэмнае мысленне; мэтанакіраванасць; аналітычны склад розуму; здольнасць глыбока разбірацца ў тэме, добрае маўленне, падабаецца публічная дэманстрацыя сябе	Схільнасць абясцэньваць чужое меркаванне (крытыканства); нецярпімасць да «некампетэнтнасці»; цяжасці ў групавой рабоце; сацыяльная нецярпімасць	Дыскусійныя клубы ў Telegram з мэдэрацыяй. Структураваныя дэбаты, даследчыя праекты. Сістэмныя анлайн-курсы, аналітычныя платформы. Навуковыя супольнасці з выразнай іерархіяй. Аналітычныя чаты з мэдэрацыяй
Б’юці-сфера	Дэманстратыўнасць; камунікабельнасць; уменне прэзентаваць сябе і ідэю; патрэба ва	Нарцысічныя праявы; залежнасць самаацэнкі ад	Б’юці-марафоны ў сацыяльных сетках. Вядзенне візуала класа ў сацсетках, фотазоны на мерапрыемствах.

	ўвазе; сацыяльная актыўнасць; знешняя арыентаванасць	знешняй ацэнкі; эмацыянальная лабільнасць	Майстар-класы па стылі, гісторыі моды (у т. л. беларускага касцюма). Публічныя паказы, фотасесіі з нацыянальнай сімволікай. Віртуальныя конкурсы прыгажосці з патрыятычнай тэматыкай. Стылізаваныя конкурсы патрыятычнай тэматыкі. Добрачыныя б'юці-праекты
Экстрем-спорт	Фізічная актыўнасць і цягавітасць; спаборніцкі дух; уменне працаваць у камандзе; дысцыплінаванасць, патрэба ў вострых адчуваннях, дэманстрацыя сваіх навыкаў у сацсетках	Рызыкаўныя паводзіны; парушэнне сацыяльных нормаў; імпульсіўнасць	Варкаўт-пляцоўкі, варкаўт-чэленджы, спартыўныя перапынкі. Экстрэмальныя флэшмобы з грамадзянскай тэматыкай. Чэленджы з элементамі патрыятызму. Спартыўна-краязнаўчыя паходы, удзел у складзе каманды ад установы адукацыі ў спартыўных мерапрыемствах, спаборніцтвах, дзейнасці ваенна-патрыятычных клубаў, гульнях: «Зарнічка», «Зарніца», «Арляня»
Блогінг	Камунікабельнасць; крэатыўнасць; уменне хутка ствараць кантэнт; пачуццё аўдыторыі; патрэба ў прызнанні; энергічнасць, пастаянная патрэба ў самапрэзентацыі	Маніпулятыўнасць; канфліктнасць; павярхоўнасць	Школы блогерства з ідэалагічнай асновай, школьныя медыяцэнтры. Вэбінары па стварэнні патрыятычнага кантэнту. Сумесныя медыяпраекты патрыятычнай накіраванасці. Калабарацыі ў сацыяльных сетках
Заасфера	Эмпатычнасць; адказнасць; патрэба ў клопаце; гатоўнасць да валанцёрскай дзейнасці	Празмерная апека; эмацыянальнае выгаранне; сацыяльная ізаляцыя	Валанцёрскія праграмы па падтрымцы бяздомных жывёл, удзел у арганізацыі і правядзенні асветніцкіх мерапрыемстваў па гуманных адносінах да жывёл. Экскурсіі па нацыянальных парках, запаведніках. Экалагічныя акцыі з элементамі клопату. Флэшмобы дапамогі жывёлам у сацсетках. Доўгатэрміновыя экапраекты. «Зялёныя школы»

Геймеры	Сістэмнае мысленне; уменне працаваць у камандзе; хуткая рэакцыя; стратэгічнае мысленне; лічбавая адукаванасць; паглыбленне ў віртуальныя сусветы і працэсы; патрэба ў зваротнай сувязі; калабарацыя, неарганізаванасць, недастатковы парадак у знешнім выглядзе і побыце	Сыход ад рэальнасці пры адсутнасці іншых інтарэсаў; складанасці з жывым зносінамі; грэбаванне сном і вучобай; нізкая матывацыя да павольных, невідавочных працэсаў («нецікава»); рызыка сыходу ад рэальнасці і фарміраванне гульнявой залежнасці; магчымыя цяжкасці з міжасобаснымі адносінамі ў рэальнасці	Гейміфікацыя ўрокаў і класных гадзін (патрыятычныя квізы, рэйтынгі, дасягненні). Кіберспартыўны турнір паміж класамі, лекторый па гісторыі гульняў і гульнявой індустрыі. Распрацоўка адукацыйных гульняў. Дакладныя лічбавыя інструкцыі, рэгламенты, стандарты (як «афіцыйныя гайды»). Вэбінары з магчымасцю адсочвання «часу прагляду» як паказчыка актыўнасці. Статусныя ролі («Старэйшы эксперт»), спаборніцтвы па прафесійным майстэрстве з цырымоніямі ўзнагароджання. Структураваныя заняткі з выразным планам («дарожная карта навучання»); мікрагрупы па інтарэсах для абмену вопытам. Рэгулярныя кароткія «стрымы»
Нефармалы	Самавыяўленне праз знешні выгляд, творчасць, нікі і аватары; субкультурная ідэнтычнасць; крэатыўнасць і нестандартнасць; эмацыянальная адчувальнасць (ранімасць); пошук «сваіх»	Канфлікт з дарослымі праз знешні выгляд; моцная залежнасць ад знешняй ацэнкі (лайкі, каментарыі), хваравітае ўспрыманне крытыкі; рызыка дэвіянтных паводзін у спробе вылучыцца, могуць выяўляцца правакацыйныя або сацыяльна непрымальныя паводзіны; цяжкасці з інтэграцыяй	Дазвол на самавыяўленне пры афармленні і падрыхтоўцы тэматычных пазакласных мерапрыемстваў. Фестываль андэграўнднай культуры (стрыт-арт, неформальная музыка, модны паказ) з іх удзелам як арганізатараў. Публічнае прызнанне заслуг у карпаратыўных чатах. Мазгавыя штурмы ў неформальнай абстаноўцы. Нетыповыя фарматы воркшопаў, якія яны праводзяць самі (напрыклад, «арт-джэм»)